

NEWSLETTER

ČTVRTLETNÍ NEWSLETTER NKC – GENDER A VĚDA

Milé a vážené čtenářstvo,

jsme moc rády, že jste si otevřely*i náš druhý newsletter roku 2024. Jarní měsíce a začátek horkého léta se u nás nesou zejména ve znamení akcí. Máme za sebou dva letošní brunche pro vědkyně, webinář o umělé inteligenci, ale ta největší událost nás teprve čeká. V úterý **10. září** totiž proběhne již **8. národní konference** o genderu a vědě se zaměřením na genderově podmíněné násilí.

V uplynulých měsících jsme měly možnost se osobně setkat s vědkyněmi z různých oborů a povídat si s nimi o tom, co je trápí a na jaké překážky v akademii naráží. Organizovaly jsme brunch pro zahraniční vědkyně působící v Česku, kde s vědkyněmi z různých koutů světa diskutovala odborná asistentka z Fakulty humanitních studií původem z Budapešti, Zsófia Csájbók, která se věnuje výzkumu v oblasti psychologie.

V druhé půli června proběhl náš český brunch pro začínající vědkyně, na kterém s vědkyněmi diskutovala přední česká bioložka Mgr. Kateřina Rohlenová, Ph.D. V Biotechnologickém centru AV ČR vede vlastní výzkumnou skupinu zabývající se vývojem nové metody léčby nádorových onemocnění a je jednou z prvních českých držitelek ERC Starting grantu. Za inspirativní slova a diskusi patří oběma náš velký dík.

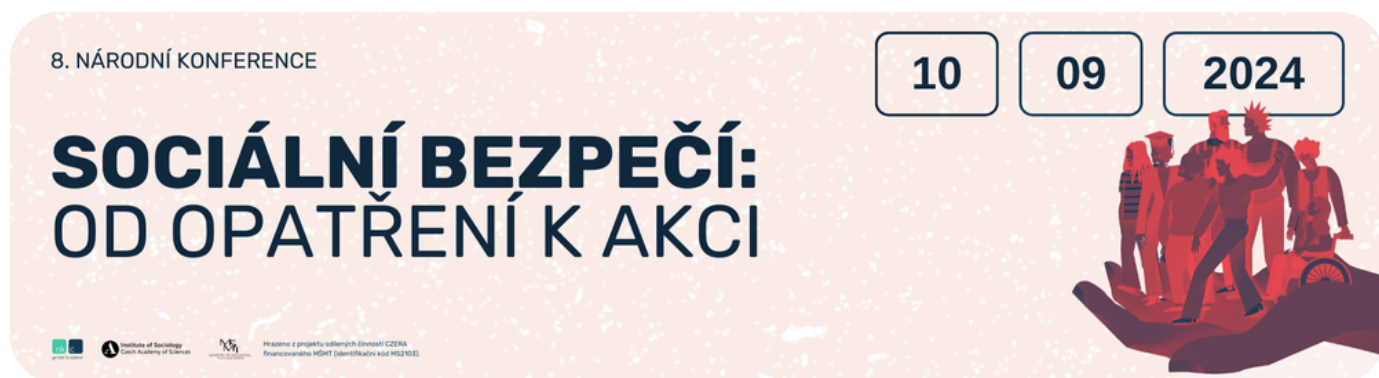
V mezičase jsme tradičně pilně školily, pracovaly na analýzách klíčových aspektů genderové rovnosti ve vědě. V dubnu také vyšla již druhá letošní případová studie v rámci kampaně Jedna velikost nestačí na téma Genderové dimenze bezpečnosti a inkuzivity v dopravě.

Ta největší výzva stojí ale teprve před námi: 10. září nás v budově Akademie věd ČR na Národní třídě čeká v řadě již **8. národní konference NKC – gender a věda**, tentokrát na téma genderově podmíněného násilí. Nese název **Sociální bezpečí: Od opatření k akci**. Cílem konference je posunout diskusi všech zainteresovaných aktérů směrem ke konkrétním krokům a opatřením, které povedou ke zlepšení situace v českém akademickém prostředí. [Registrace](#) jsou otevřené, pokud budete mít chuť přijít, můžete se o své místo přihlásit už nyní.

Mimo jiné v newsletteru najdete i tipy na čtení – tak se s námi pojďte začít.

Obohacující čtení vám za NKC přeje
Barbora Schneiderová

ZAPIŠTE SI DO DIÁŘŮ 10. ZÁŘÍ! POŘÁDÁME JIŽ 8. NÁRODNÍ KONFERENCI O GENDERU A VĚDĚ: „SOCIÁLNÍ BEZPEČÍ: OD OPATŘENÍ K AKCI“

Letošní národní konference o genderu a vědě se zaměří na téma bezpečného a důstojného pracovního a studijního prostředí se zaměřením na genderově podmíněné násilí.

„Chceme, aby konference posunula řešení genderově podmíněného násilí v Česku kupředu. Je potřeba se pohnout od opatření, která zůstávají pouze na papíře,

k tomu, že instituce začnou přijímat komplexní opatření a činit konkrétní kroky. Férové, důstojné a respektující prostředí by mělo být prioritou pro nás pro všechny,“ vysvětluje výběr tématu vedoucí NKC – gender a věda Marcela Linková.

Proto při příležitosti konference vznikl Minimální standard bezpečného prostředí pro kvalitní, udržitelnou a svobodnou výzkumnou a vzdělávací činnost. „Tyto standardy ve světle existujících závazků na národní a evropské úrovni vymezují základní principy a návrhy konkrétních opatření v oblasti sociálního bezpečí, včetně pojistek pro implementaci těchto opatření,“ upřesňuje Marcela Linková.

Na konferenci budou též představeny příklady nově zaváděných institucionálních politik, opatření a nástrojů vyvinutých v rámci činnosti NKC – gender a věda a mezinárodního projektu UniSAFE. Nedávné posuny v ČR (ustavení ombudsosob na mnoha VŠ a ve výzkumných organizacích, nově přijímaná opatření a institucionální politiky, vývoj na úrovni EU politik) i další nutné kroky budou diskutovány ve světle posledních poznatků o výskytu různých forem násilí v českém akademickém prostředí.

Národní konference NKC – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR jsou bienálně organizované události, které se zaměřují na téma genderové rovnosti ve výzkumu a vysokém školství. Jejich cílem je diskutovat vývoj situace v ČR a kroky a opatření směřující ke zlepšování pracovních podmínek z hlediska genderové rovnosti.

Více informací o chystané 8. národní konferenci najdete v tiskové zprávě. Registrace jsou už otevřené: Formulář k přihlášení se na 8. NK najdete [tady](#).

JE DOPRAVA BEZPEČNÁ PRO VŠECHNY BEZ ROZDÍLU? NE TAK DOCELA, UPOZORŇUJE NOVÁ PŘÍPADOVÁ STUDIE NKC – GENDER A VĚDA

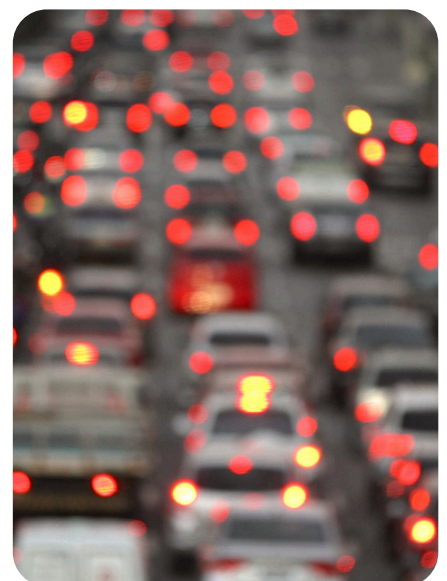
Doprava ovlivňuje bez nadsázky životy každé*ho z nás. Nikoliv však stejně. Data ukazují, že ženy a muži využívají dopravní prostředky odlišným způsobem a za jiným účelem. A také jim například hrozí jiná zdravotní rizika v souvislosti s automobilovými nehodami. Nová případová studie NKC – gender a věda se snaží přiblížit, proč a jak zahrnout genderovou dimenzi do výzkumu a negativním dopadům tak předcházet.

Proč vůbec řešit genderovou dimenzi v dopravě? Stejně jako v jiných oblastech výzkumu je i ve výzkumu dopravy, dopravní bezpečnosti, plánování dopravních infrastruktur, městského plánování i průmyslového designu klíčové zahrnutí genderové dimenze proto, aby byly výsledky výzkumů užitečné a bezpečné pro všechny. V případě výzkumu zaměřeného na bezpečnost v dopravě to platí obzvlášť, protože jde doslova o lidské životy.

Na jedné straně může mít zohlednění genderové dimenze (a zahrnutí analýzy na základě pohlaví) podobu zohlednění ženských těl realistických proporcí v nárazových testech aut nebo designu bezpečnostních prvků tak, aby byly bezpečné pro různé typy těl.

Na druhé straně se může týkat například šířky chodníků, které jsou navrženy tak, aby se na ně vešly dva kočárky nebo invalidní vozíky vedle sebe, šířky a oddělení cyklopruhů nebo doby, po kterou na přechodu svítí zelená.

Abychom předcházely*i negativním vlivům a dopadům, které jsou pro muže a ženy odlišné, je třeba v první řadě sbírat data, která budou rozdělena podle pohlaví a genderu – a případně také podle věku, zdravotních a jiných znevýhodnění a dalších relevantních faktorů – a takto s nimi pracovat také během analýzy.

**Jedna velikost nestačí, ani
pokud jde o bezpečnost
v dopravě.**

VÍCE O GENDEROVÉ DIMENZI V DOPRAVĚ, KONKRÉTNÍCH PŘÍKLADECH, ALE I OTÁZKÁCH, KTERÉ JE DOBRÉ SI V RÁMCI VÝZKUMŮ PRO ZOHLEDNĚNÍ GENDEROVÉ DIMENZE KLÁST, NAJDETE ZDE. CELOU PŘÍPADOVOU STUDII NAJDETE POD TÍMTO ODKAZEM.

TIP! V MINULÉM ROCE TAKÉ VYŠLA SÉRIE ČLÁNKŮ NA TÉMATA PŘEDSTAVENÁ V RÁMCI KAMPANĚ JEDNA VELIKOST NESTAČÍ V ČASOPISU PSYCHOLOGIE DNES NAKLADATELSTVÍ PORTÁL. NAJDETE JE ZDARMA V ONLINE ARCHIVU.

AKCE POŘÁDANÉ NKC - GENDER A VĚDA

BRUNCH PRO ZAHRANIČNÍ VĚDKYNĚ PŮSOBÍCÍ V ČESKU V DUCHU SDÍLENÍ A PODPORY

Pro velký zájem jsme se rozhodly zopakovat úspěšnou akci z loňského roku a ve spolupráci s projektem Hyb4City znovu zorganizovaly brunch pro zahraniční vědkyně působící v Česku.

V pondělí 7. května jsme se proto již podruhé sešly v Kampusu Hybernská, abychom umožnily zahraničním vědkyním působícím v ČR možnost sdílet své zkušenosti v bezpečném prostoru.

a

Hostkou brunchu pro zahraniční vědkyně byla tentokrát Zsófia Csajbók, Ph.D., odborná asistentka na Fakultě humanitních studií Karlovy univerzity.

Zsófia Csajbók, Ph.D., vystudovala klinickou a zdravotní psychologii na Univerzitě Eötvöse Loránda v Budapešti a poté se přestěhovala do Prahy, kde získala doktorát z teoretické a evoluční biologie na Univerzitě Karlově. V současné době působí jako odborná asistentka na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy, kde také vede významný projekt financovaný GAČR.

DĚKUJEME VŠEM VĚDKYNÍM I STUDENTKÁM, KTERÉ SE AKCE ZÚČASTNILY. DĚKUJEME I KAMPUSU HYBERNSKÁ ZA MOŽNOST VYUŽITÍ JEJICH PROSTOR. PODROBNOSTI ČI FOTKY Z AKCE NAJDETE ZDE.

INSPIRATIVNÍ BRUNCH PRO ZAČÍNÁJÍCÍ VĚDKYNĚ S PŘEDNÍ ČESKOU BIOLOŽKOU MGR. KATEŘINOU ROHLENOVOU, PH.D.

V pondělí 17. června se uskutečnil náš tradiční brunch pro začínající vědkyně. Naše pozvání tentokrát přijala přední česká vědkyně a jedna z prvních tuzemských držitelek ERC Starting grantu, Mgr. Kateřina Rohlenová, Ph.D., která v Biotechnologickém centru AV ČR vede vlastní výzkumnou skupinu zabývající vývojem nové metody léčby nádorových onemocnění.

Cílem akce je inspirovat ženy na začátku vědecké dráhy – doktorandky, postdoktorandky – k dalšímu rozvoji kariéry a nabídnout jim výjimečnou možnost sdílet své zkušenosti s etablovanou vědeckou osobností.

Proto jsme pro letošní ročník oslovily Mgr. Kateřinu Rohlenovou, Ph.D., která má za sebou zkušenosti ze zahraničí, významné kariérní úspěchy včetně získání ocenění či prestižního ERC grantu. Má zkušenosti s vedením vlastní vědecké skupiny, ale zároveň i v kloubení úspěšné kariéry s rodinným životem.

Akce si klade za cíl vědkyním nabídnout bezpečný prostor a možnost diskutovat nad tématy a otázkami, které řeší v souvislosti s doktorandským studiem, kariérou, kloubením vědecké práce s osobním životem nebo podmínkám, které jim věda dává.

Doktorce Rohlenové i zúčastněným vědkyním děkujeme za inspirativní diskusi, otevřenost a chuť se ptát na to, co je zajímavé i trápí v současném akademickém a vědeckém prostředí.

Více informací či fotek najdete [zde](#).

MADRID JAKO MÍSTO PRO ŘEŠENÍ OTÁZEK GENDEROVÉ ROVNOSTI VE VÝZKUMU. ČLENOVÉ A ČLENKY GENDERACTIONPLUS SE ZÚČASTNILI*Y WORKSHOPU NA TÉMA REZISTENCÍ

Španělské Ministerstvo pro vědu, inovace a univerzity (Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades) v Madridu hostilo v polovině června členy a členky mezinárodního projektu GENDERACTIONplus programu Horizont Evropa.

Při pravidelném setkání konsorcia, tentokrát naplánovaného na 13. června, sdíleli*Y členové a členky aktuální vývoj jednotlivých projektových částí. V následujících dvou dnech se zúčastnili*Y workshopu na téma boje s rezistencemi, kterým čelí při prosazování agendy genderové rovnosti. „Jsme velice rádi, že jsme našli zázemí pro setkání našeho konsorcia právě v Madridu,” uvedla Marcela Linková, koordinátorka projektu a spolupředsedkyně ERA Forum subgroup. „Španělsko v posledních letech přijalo důležitá opatření a nové politiky, které jsou inspirací pro nás pro všechny,” dodala.

Workshop, který se konal v následujících dvou dnech, připravila švédská Transformera. Zástupci a zástupkyně národních grantových agentur a odpovědných ministerstev a státních úřadů diskutovali*Y o různých formách rezistencí vůči genderové rovnosti, s nimiž se setkávají, sdíleli*Y své zkušenosti s tím, jak se rezistencím postavit a jak se starat o to, aby člověk nevyhořel. „Workshop ukázal, jak velkým zdrojem inspirace, vzájemné podpory i zkušeností naše konsorcium je. Obě naše komunity spolu strávily skvělé a užitečné dva dny, díky kterým odjíždíme domů s novou motivací postavit se negativním reakcím a neustálé nutnosti téma vysvětlovat,” hodnotí workshop Marcela Linková.

Z workshopu na téma boje s rezistencemi vedeného švédskou organizací Transformera.

Video reflektující Mutual Learning Workshop najdete na YouTube kanále projektu GENDERACTIONplus zde. Tiskovou zprávu v angličtině najdete zde.

I would blush if I could. Proběhl webinář o genderové dimenzi umělé inteligence

Ve středu 26. června se uskutečnil webinář s názvem I'd blush if I could: A gender perspective on (embodied) AI, který proběhl coby součást vzdělávacích aktivit NKC – gender a věda zaměřených na genderovou dimenzi v obsahu výzkumu.

Nedávný pokrok vědy v oblasti robotiky a systémů umělé inteligence vzbuzuje naděje, že autonomní, inteligentní stroje pomohou lidem činit spravedlivější, objektivnější a lepší rozhodnutí. Empirické poznatky však naznačují, že umělá inteligence ve své současné podobě nejen reprodukuje, ale také posiluje rasové a genderové stereotypy.

Sabine Theresia Köszegi je profesorkou na Institutu věd o řízení na Technické univerzitě (TU) ve Vídni a akademickou ředitelkou programu Executive MBA Innovation, Digitization & Entrepreneurship na Akademii dalšího vzdělávání TU. Ve své přednášce analyzovala, proč musíme chápat algoritmy jako sociotechnické soubory, v nichž je lidský úsudek (a předsudky) součástí tvorby systémů. Analyzovala, jak a proč jsou gender, rasa a třída zakódovány v (sociálních) robotech a umělé inteligenci. Zaměřila se také na důsledky této technologie pro společnost a na to, jak můžeme zajistit, aby digitální transformace přispěla k inkluzivitě na pracovištích a agendě sociální spravedlnosti.

ŠKOLENÍ, KURZY A NOVINKY Z KOMUNITY PRO ZMĚNU

ÚVODNÍ ŠKOLENÍ O GENDEROVĚ PODMÍNĚNÉM NÁSILÍ V AKADEMICKÉM PROSTŘEDÍ A MODEL 7P

V úterý 25. června se uskutečnilo úvodní školení projektu Horizontu Evropa GenderSAFE, které se věnovalo řešení genderově podmíněného násilí v akademickém prostředí za pomoci tzv. modelu 7P vyvinutého v rámci projektu UniSAFE: prevalence, prevence, pomoc, postih, poskytování služeb, partnerství a politiky.

Účastnictvo získalo přehled o hlavních politických rámcích a prioritách EU zaměřených na řešení genderově podmíněného násilí ve vysokém školství a výzkumu, seznámilo se s konkrétními kroky a inspirativními postupy, které již byly v jiných evropských institucích zavedeny. Školení vedla Mgr. Eva Oliva, která je v projektu GenderSAFE za NKC odpovědná za tréninkové aktivity.

PROBĚHL JIŽ DRUHÝ LETOŠNÍ WORKSHOP KOMUNITY PRO ZMĚNU

Gabriela Langhammerová

Druhý letošní workshop Komunity pro změnu se konal 19. června v Akademickém konferenčním centru Praha.

Věnovali jsme ho problematice genderového (re)auditu v cyklu plánu genderové rovnosti a zaměřili jsme se na to, jak se reaudit liší od běžného genderového auditu, v čem se s ním naopak shoduje, jaké má náležitosti a jak jeho výsledky využít pro design plánu genderové rovnosti.

Hostkou workshopu byla Helena Skálová z Ministerstva práce a sociálních věcí, odbornice na genderové audity a rovné odměňování.

NOVÝ MINI-KURZ ONLINE: INTERVENCE AKTIVNÍCH PŘIHLÍŽEJÍCÍCH

Ve středu 19. června jsme na platformě Moodle spustili nový minikurz s názvem Intervence aktivních přihlížejících. Tento minikurz má za cíl zvyšovat povědomí mezi členy a členkami instituce, zaměstnanými a studujícími osobami v oblasti genderově podmíněného násilí, a poskytnout potřebné dovednosti k rozpoznání přiměřeného a bezpečného zásahu v rizikových a nevhodných situacích.

Minikurzy se věnují konkrétním tématům z oblasti implementace plánu genderové rovnosti a jeho jednotlivých částí. Kromě toho mohou minikurzy využít osoby, které se primárně nezabývají agendou genderové rovnosti, ale potřebují získat základní znalost v dané oblasti.

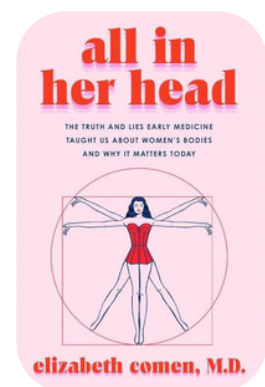
Více se dozvíte tady.

TIPY NA ČTENÍ

Elisabeth Comen

All in Her Head: The Truth and Lies Early Medicine Taught Us About Women's Bodies and Why It Matters Today

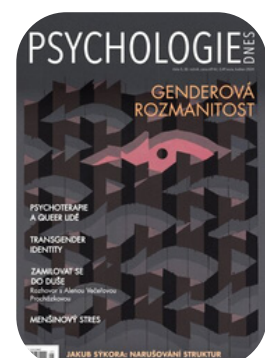
Historie ženské zdravotní péče je příběh, v němž samy ženy příliš často neměly hlas – výsledkem je kulturní a společenské dědictví, které stále formuje (ne)správnou péči a ošetřování žen. Onkoložka a historička medicíny Dr. Elisabeth Comen odhaluje kolektivní medicínskou historii žen. Posiluje je, aby lépe porozuměly samy sobě a hájily péči, která dává přednost zdravému a radostnému životu – pro nás i budoucí generace. All in Her Head je psáno s humorem, moudrostí a hlubokým vědeckým a kulturním vhledem. Dostupná je zatím v anglickém jazyce.

Psychologie DNES:

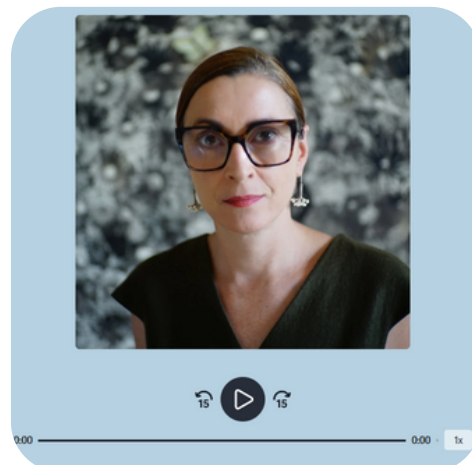
Květnové číslo na téma Genderové rozmanitosti

Nakladatelství Portál vydává každý měsíc magazín Psychologie DNES. V květnovém čísle se zaměřili* na téma Genderová rozmanitost a v magazínu nabízí cenný přehled různorodých a souvisejících témat. Najdete tam i článek Menšinový stres aneb Proč gender někdy nestačí od naší kolegyně Ananké Nebeské.

Podcast Respektu**Nerovné zastoupení žen ve výzkumu nás stojí miliardy eur ročně. Se socioložkou Marcelou Linkovou o tristním postavení žen ve vědě a výzkumu**

Nerovné zastoupení žen ve vědě a výzkumuse odráží v medicíně, umělé inteligenci, ale také v boji proti klimatické změně. Ani v roce 2024 v nich nepočítáme s polovinou populace, tedy se ženami. A pokud někoho nepřesvědčí zdraví nebo bezpečnost, nerovnost ve výzkumu odnášíme i finančně, a to miliardami eur ročně. Na kom je, aby se situace změnila? Jsou to samotné ženy, vedoucí institucí nebo politici? A jak by do tématu rovných příležitostí pro ženy ve vědě a výzkumu mohly zasáhnout výsledky voleb do Evropského parlamentu? Poslechněte si vedoucí NKC – gender a věda v podcastu Respektu. Rozhovor [najdete tady](#) či ve všech podcastových aplikacích.

Vogue Leaders**Socioložka Nina Fárová: Mladá generace za nás všechny problémy nevyřeší**

Na pultech trafik seženete i aktuální číslo Vogue leaders, v němž najdete rozhovor s Ninou Fárovou, socioložkou z NKC – gender a věda. V rozhovoru mluví například o názorové propasti mezi příslušníky generace Z a o tom, jak se genderové předsudky propisují i do uvažování umělé inteligence. Část rozhovoru najdete i [online](#).